

s ohledem na ochrannou funkci mzdy je omezeno do výše poloviny mzdy zaměstnance.

Započtení ze strany zaměstnavatele je rovněž omezeno stejně jako srážky ze mzdy, neboť dle § 148 odst. 2 ZPr smí být provedeno jen za podmínek stanovených v úpravě výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy v občanském soudním řádu.³³

XI. Předšmluvní odpovědnost a neúměrné zkrácení

V rámci subsidiárního použití občanského zákoníku nelze v tuto chvíli jednoznačně určit míru použití jeho ustanovení na pracovněprávní vztahy. Toto bude záviset až na právní interpretaci a aplikaci jeho ustanovení na pracovněprávní vztahy. Nelze tak s jistotou vyloučit v pracovním právu použití ustanovení týkajících se např. předšmluvní odpovědnosti nebo neúměrného zkrácení. Předšmluvní odpovědnost nelze vyloučit v případě, kdy jedna ze smluvních stran při uzavírání pracovní smlouvy, např. zaměstnanec, sdělí v rámci výběrového řízení zaměstnavateli, že disponuje jistým vzděláním, praxí, schopnostmi nebo kvalifikací, přičemž následně není schopen takové tvrzení doložit, resp. při výkonu jeho práce je zjištěn opak. Zaměstnavatel by se tak mohl domáhat náhrady takto vzniklé škody, kterou prokáže. Dalším případem by mohla být situace, kdy v rámci jednání o uzavření pracovní smlouvy jedna ze smluvních stran vzbudí u strany druhé oprávněné očekávání, že pracovní smlouva bude z její strany uzavřena, a následně bez vážných důvodů takovou smlouvu neuzavře. Opět by se zde poškozená strana mohla domáhat náhrady škody, která jí tímto mohla vzniknout. V případě zaměstnavatele by se mohlo jednat o náklady vynaložené na konání výběrového řízení, hledání vhodného zaměstnance, naopak na straně zaměstnance o ztrátu času vynaloženého na účast na výběrovém řízení, případně i škodu vzniklou z odmítnutí jiné nabídky zaměstnání. Přiznání práva na náhradu škody i její výše bude nepochybně záviset na posouzení ze strany judikatury, která zohlední zvláštní povahu pracovněprávních vztahů, stejně jako jejich zásady, zejména zásadu zvláštní zákonné ochrany postavení zaměstnance. S ohledem na skutečnost, že začátek pracovněprávního vztahu bývá zpravidla velmi překerní, včetně možnosti jeho jednoduchého a rychlého rozvázání ve zkušební době, nelze očekávat přiznání vysoké náhrady škody.

Zcela vyloučit nelze ani aplikaci § 1793 ObčZ, který upravuje institut neúměrného zkrácení. Třebaže předšmluvní ustanovení obsahuje mnoho omezení, která možnost aplikace v pracovněprávních vztazích výrazně snižují, nelze v tuto chvíli vyloučit, že by nemohlo přicházet v úvahu např. tehdy, kdy zaměstnavatel sjednal se zaměstnancem v pracovní smlouvě, že jeho mzda se bude řídit vnitřním mzdovým předpisem, resp. mzdovým výměrem. Zaměstnavatel následně poskytne zaměstnanci mzdu v určité výši, načež ji jednostranně zaměstnanci mzdovým výměrem sníží, aniž by pro to existoval objektivní věcný důvod spočívající v povaze práce, resp. v pracovních výsledcích zaměstnance (viz § 110 ZPr). V takovém případě by se zaměstnanec patrně mohl domáhat dorovnání výše mzdy do předchozí úrovně. S ohledem na povahu pracovní smlouvy a zásad v oblasti pracovního práva nebude mít zaměstnanec možnost požadovat zrušení smlouvy, jak obecně stanoví § 1793 odst. 1 ObčZ.

Tento institut naopak nebude možné aplikovat v případě, kdy mzda je smluvně sjednána, nebo kdy dochází k její změně dohodou, stejně tak jako nelze poměřovat výši této smluvní mzdy u více zaměstnavatelů navzájem.

33) Obdobně Bezouška, P., Plechowiczová, L. Nový občanský zákoník, nejdůležitější změny. Praha: Anag, 2014, s. 268.

Energetická soustava v novém občanském zákoníku

Mgr. Viktor Szabo, Brno*

Problematika věcných práv v energetice je vzhledem k různosti vztahů, vznikajících při zřizování a užívání energetických zařízení, a změnám právní úpravy složitou oblastí. Na dosavadní vývoj navazuje od ledna 2014 nový kodex civilního práva. Praktickým otázkám věcněprávního vztahu energetických soustav k pozemkům a úpravě služebnosti inženýrské sítě v novém občanském zákoníku se věnuje i tento článek.

I. Inženýrská síť

Pojem inženýrská síť se v českém občanském právu poprvé objevuje v souvislosti s přípravou návrhu nového občanského zákoníku v ustanoveních o služebnosti inženýrské sítě.¹ S příklonem nové právní úpravy k zásadě *superficies solo cedit*, podle níž je stavba součástí pozemku, nový občanský zákoník ale v § 509 uvádí, že na případ inženýrských sítí se uvedené pravidlo neaplikuje.² Citované ustanovení demonstrativně uvádí, že inženýrskou sítí se rozumí zejména vodovody, kanalizace, energetické nebo jiné vedení. Obsah a rozsah pojmu tak zůstává pro adresáty právní normy nejasný.³ Podle E. Kabelkové⁴ se inženýrskou sítí rozumí stavba vytvářející infrastrukturu určitého území a lze pod ní rozumět zejména elektrické kabely, telefonní kabely, vodovodní, kanalizační nebo plynové potrubí. Při vymezení pojmu nelze vycházet z právních předpisů veřejného práva.^{5,6}

* Autor působí na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Specializuje se na právní úpravu v energetických odvětvích.

1) Srov. § 1267 a 1268 ObčZ.

2) Viz také § 3061 ObčZ.

3) Uvedenému problému čelil i předkladatel pozměňovacího návrhu k zákonu přijatému jako zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva, poslanec Marek Benda. Viz Benda, M. in Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2010-2013. Pozměňovací návrh k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva - sněm. tisk č. 930. <http://www.psp.cz/> [cit. 12. 12. 2013]. Srov. § 104 odst. 10 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů („ElKom“).

4) Viz Kabelková, E. Věcná břemena v novém občanském zákoníku. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 117.

5) Srov. § 1 větu druhou a § 3029 odst. 2 ObčZ.

6) Není proto možné mechanicky vycházet např. z vymezení veřejné infrastruktury [§ 2 odst. 1 písm. k) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů („StavZ“)], nebo dopravní, vodní nebo energetické infrastruktury (§ 1 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů).

V technické praxi představují inženýrské sítě zvláštní inženýrské stavby⁷ a podstatný prvek technického vybavení území.⁸ Vyznačují se liniovým tvarem⁹ a teritoriální rozsáhlostí.¹⁰ Svou základní skladbou představují vedení technického vybavení, vedení technicko-technologického vybavení a dálkovody.¹¹ Podle svého účelu se člení na elektrická vedení silová, telekomunikační vedení (včetně potrubní pošty), vodovody, plynovody, tepelné sítě, stoky (včetně drenáží), produktovody, rozvody tlakového vzduchu, rozvody pomocných látek, vedení signalizační a regulační, vedení k odstraňování odpadů a jiná technologická vedení.¹² Základním principem inženýrské sítě je existence zdroje,¹³ z něhož nebo směrem k němuž je prostřednictvím inženýrské sítě rozváděno médium ve směru rozdílu potenciálu¹⁴ do místa spotřeby. Inženýrské sítě plní dvě významné funkce. Sítě, které hmotnost nebo elektrický náboj rozvádějí z jednoho místa, kde se hmotnosti nebo elektrického náboji zvyšuje potenciál, do míst, kde se spotřebává, se označují jako rozvodné.¹⁵ Sítě, které z míst, kde se hmotnost uvolňuje, tuto odvádějí do místa, kde se předává jinému systému, se označují jako sběrné.¹⁶ Sítě, které mají část rozvodnou i sběrnou, mají povahu sítí kombinovaných.^{17,18}

V souladu s technickým chápáním inženýrské sítě naznačuje podmínku existence zdroje rovněž dikce § 509 ObčZ.¹⁹ Vodovody, kanalizace či energetické vedení, které citované ustanovení výslovně uvádí, uvedené předpoklad splňují. Ve smyslu výkladových pravidel pojmů vymezených pouze demonstrativním výčtem by proto měly mít uvedený znak také prvky ve výčtu právní normy výslovně neuvedené.²⁰ V praktické rovině vynětí některých inženýrských staveb ze zásady *superficies solo cedit* se ale načrtnuté řešení může jevit jako nedostatečné. Ve vztahu k energetickým vedením by jeho přijetí znamenalo aplikaci § 509 ObčZ pouze na oblast přenosu a distribuce elektřiny, přepravy a distribuce plynu a rozvodu tepelné energie/chladu. Některé podobné případy energetických vedení v části výroby²¹ a spotřeby by mohly zůstat opomenuty. V sektoru plynárenství by se užší výklad dotkl právního vztahu těžebních plynovodů, výrobců plynu a provozovatelů podzemních zásobníků plynu. Těžební plynovody vedou přes cizí pozemky z podzemních nalezišť plynu nebo jeho zásobníků zpravidla do centrálních areálů provozovatelů. Obdobné problémy se týkají případného vzájemného propojení zásobníků plynu²² potrubním vedením. Výrobní elektřiny, plynu nebo tepla bývají na příslušné rozvodné soustavy napojeny energetickým vedením, které nemusí být považováno za prvek rozvodné soustavy. V oblasti spotřeby energií jsou uvedené problémy tlumeny chápáním přípojek elektřiny, plynu a tepla jako samostatných věcí v právním smyslu. Na úrovni spotřeby ale vznikají i situace, kdy energetické vedení přechází přes cizí nemovitosti a nepředstavuje energetickou přípojku.²³ Lze se proto přiklonit k názoru, že vymezení inženýrské sítě v energetice nelze chápat bezvýjimečně jako vedení mezi oblastí výroby a spotřeby, ve smyslu obchodních a odběrných míst mezi jednotlivými účastníky.

Ve vztahu k vymezení pojmu inženýrská síť je nutno odpovědět na otázku, zda je pro její existenci potřeba, aby naplňovala účel, k němuž byla zřízena. Řešení se dotýká vztahu staré energetické infrastruktury k pozemkům, tj. zdali se nestanou jejich součástí. S dožívající energetickou infrastrukturou budovanou zejména od poloviny minu-

lého století roste počet energetických vedení, jež jsou s ostatními částmi energetické infrastruktury propojena - svému účelu ale neslouží. Některé úseky kdysi fungujícího energetického vedení nespĺňují již ale podmínku svého propojení s dosud fungující částí.²⁴ Odmítnutí aplikace výjimky ze zásady, že stavba je součástí pozemku, by v uvedených případech znamenalo, že úseky bývalých energetických vedení se stanou součástí pozemku. Věcné břemeno jejich zřízení a provozování by ale zřejmě trvalo i nadále.²⁵ Aplikace obecných pravidel o řešení stavby postavené na cizím pozemku²⁶ se pro vlastníky zatížených nemovitostí jeví jako nepřiměřená. Z hlediska potřeb praxe v energetických odvětvích je proto nezbytné přiklonit se k závěru, že § 509 ObčZ dopadá také na vedení, která svému účelu nadále neslouží.

7) Pojmy inženýrská síť a inženýrská stavba nelze ztotožňovat. Inženýrskou stavbou se obvykle označují stavby silniční, železniční, mostní, tunelové, vodní, stavby sloužící vodnímu hospodářství, vodovodní, kanalizační, meliorační, stavby měst a podzemní konstrukce a stavby, jejichž navrhování a provádění vyžaduje vědecké způsobilosti teoretické, praktické a hospodářské. V první České slovenské republice se inženýrskými stavbami ve smyslu právním rozuměly stavby, k jejichž navrhování, řízení a provádění byly oprávněny úředně autorizovaní civilní inženýři stavební, kulturní a lesní (Těysler, V., Kotyška, V. Technický slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie věd technických. Praha: Borský a Šulc, 1930, s. 915).

8) Viz Šrytr, P. a kol. Městské inženýrství 1. Praha: Academia, 1998, s. 93.

9) Liniová stavba je stavba, u níž podstatně převládá jeden rozměr - délka nad šířkou a výškou (Technický slovník naučný. Praha: Encyklopedický ústav, 2003, s. 381). V českém právním řádu není liniová stavba legálně vymezena. Komparativně viz § 139 odst. 3, 4 zákona Slovenské republiky č. 50/1976 Zb., o územnom plánování a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

10) Viz Šrytr, P. a kol., op. cit. sub 8, s. 98.

11) Tamtéž, s. 94, 95.

12) Tamtéž, s. 95.

13) V případě rozvodné inženýrské sítě se jedná např. o elektrárny, v případě sběrné inženýrské sítě typicky o čistírny odpadních vod.

14) Tzn. z vyšší hladiny do nižší.

15) Např. elektrizační nebo plynárenská soustava.

16) Např. kanalizace.

17) Typicky dálkový rozvod tepla nebo chladu.

18) Viz Beránek, J. a kol. Inženýrské sítě. Brno: Vysoké učení technické. Fakulta stavební, 2004; a Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava. Inženýrské sítě, téma 1. Úvod do inženýrských sítí. <http://homen.vsb.cz/> [cit. 12. 12. 2013].

19) U výrazů technických nebo jiných zvláštních odborných výrazů, které mají ustálený odborný význam a nejsou předpisem definovány, nutno vycházet z významu, který mají v příslušné zvláštní oblasti (zvláštním odborném jazyce) (Telec, I. Metodika výkladu právních předpisů: právně hermeneutická technika. Brno: Doplněk, 2001, s. 20).

20) Srov. Melzer, F. Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 141-143. Ústavní soud se ve svém nálezu z 22. 3. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 21/02, vyjádřil k neurčitému pojmu veřejné prostranství tak, že „[d]efinici veřejného prostranství, obsaženou v § 34 zákona o obcích, nelze, podle názoru Ústavního soudu, považovat za příliš širokou. Jak konstatoval Senát ve svém vyjádření, se kterým se ztotožňuje i Ústavní soud, slova „a další prostory přístupné bez omezení“ obsažená v tomto ustanovení je nutné vykládat tak, že nejde o jakékoliv prostory, tj. jiné prostory, ale že jde o prostranství, mající obdobný charakter jako „náměstí, tržiště, silnice, místní komunikace, parky a veřejná zeleň.“

21) V plynárenství se jedná fakticky o těžbu plynu.

22) Resp. centrálních areálů zásobníků plynu.

23) Národním příkladem jsou poměrně rozsáhlá vedení pouličního veřejného osvětlení. Analogie ke sloupu elektrického vedení je v uvedené situaci problematická. V případě veřejného osvětlení plní sloup funkci hlavní, u elektrického vedení nikoliv.

24) Jedná se např. o sloupy elektrického vedení „bez vedení“ nebo fyzicky odpojené části tepelných rozvodů.

25) Blíže viz pojednání v části IV.3.

26) Viz § 1083 až 1086 ObčZ.

II. Věcněprávní povaha energetické soustavy

Dosavadní občanskoprávní úprava neobsahovala zvláštní ustanovení týkající se problematiky věcných práv v energetických odvětvích. Na tyto právní vztahy se proto aplikovala obecná ustanovení o věcných právech. Není mi známo rozhodnutí českého soudu, jež by se zabývalo posouzením věcněprávního statusu určité energetické soustavy.²⁷ Nejvyšší soud ale v několika svých rozhodnutích²⁸ vyslovil, že jednotlivá zařízení, která určitou energetickou soustavu tvoří, mohou mít povahu samostatné věci v právním smyslu. Z uvedených závěrů se v právní praxi energetických odvětví obvykle dovozuje, že jednotlivé energetické soustavy tvoří jedinou věc v právním smyslu.²⁹ Navzdory obecně platnému konstatování, že nový občanský zákoník přináší do právního řádu početné a významné změny, právní úprava dopadající na posuzování věcněprávního statusu energetických soustav zůstává ve své podstatě i nadále obdobná. Ustanovení § 120 odst. 1 ObčZ 1964, podle něhož Nejvyšší soud dovodil, že energetickou soustavu mohou tvořit jednotlivá energetická zařízení zachovávaná si navzdory tomu právní samostatnost, nachází téměř doslovné vyjádření v § 505 ObčZ. Součástí věci je tak nadále všechno, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být od ní odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila. Na základě uvedeného ustanovení by bylo možné konstatovat, že energetická soustava si i po nabytí účinnosti nové občanskoprávní úpravy zachová dosavadní právní status. Nový občanský zákoník ale ve větě druhé analyzovaného § 509 stanoví, že se má za to, že součástí inženýrských sítí jsou i stavby a technická zařízení, která s nimi provozně souvisí. Podle § 498 odst. 1 věty druhé ObčZ rovněž platí, že pokud stanoví jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a takovou věc nelze současně přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, považuje se tato věc za nemovitou. Z kontextu obou ustanovení se většinou v právnických diskusích³⁰ dovozuje závěr, že např. distribuční soustava elektřiny představuje podle nové úpravy soukromého práva jedinou nemovitou věc v právním smyslu. Uvedená kvalifikace energetické soustavy se rozpadá na posouzení a) věcněprávního statusu energetické soustavy, a b) její povahy jako věci movité či nemovité. Vymezeným otázkám věnuje pozornost následující analýza.

1. Energetická soustava jako samostatná věc

Primární problém kvalifikace energetické soustavy jako věci v právním smyslu spočívá v obsahu a rozsahu pojmu inženýrská síť ve smyslu § 509 ObčZ. Podle tohoto ustanovení je inženýrskou sítí *inter alia* energetické vedení. Nový občanský zákoník uvedený pojem blíže nespecifikuje a ponechává jeho vymezení právní teorii a praxi. Z výše provedené analýzy technického významu pojmu inženýrská síť vyplývá, že jejím základním definičním znakem je existence vedení, které zajišťuje přenos příslušného média mezi jeho zdrojem a místem spotřeby. V sektoru energetiky splňuje uvedenou podmínku elektrizační soustava, plynárenská soustava a soustava zásobování tepelnou energií.³¹ Energetické vedení spojující místo výroby a spotřeby jednotlivých soustav lze navzdory výše popsaným problémům považovat za inženýrskou síť. Právní regulace energetického zákona uvedená vedení z různých důvodů dále člení. V případě

elektroenergetiky rozlišuje energetický zákon přenosovou soustavu a distribuční soustavu. V plynárenství se energetické vedení člení na přepravní soustavu a distribuční soustavu. Provozování přenosových/přepravních a distribučních soustav zajišťují odlišné právní subjekty, které potřebují k jejich užívání určitý právní titul. Tím bývá zejména existence vlastnického práva k provozovaným zařízením. Ve smyslu evropské legislativy třetího liberalizačního balíku v kontextu s národní legislativou³² jsou provozovatelé přenosové a přepravní soustavy povinni mít k nim vlastnické právo obligatorně. Na přenosovou a přepravní soustavu navazují regionální³³ distribuční soustavy, na něž mohou navazovat lokální distribuční soustavy. Provozovatelé uvedených soustav je užívají zejména titulem vlastnického práva k zařízením, jež je společně vytváří. Směřují-li tedy některé výkladové tendence § 498 odst. 1 věty druhé v kontextu s § 509 větou druhou ObčZ ke kvalifikaci energetické sítě, resp. energetického vedení, jako samostatné věci v právním smyslu, je třeba nutně odpovědět na otázku, který z uvedených provozovatelů bude jejím vlastníkem. Ve smyslu jednoty a bezrozpornosti právního řádu by bylo potřeba říci, že vlastníkem energetického vedení zahrnujícího část přenosu/přepravy a distribuce je provozovatel přenosové, resp. přepravní soustavy. Kvalifikaci elektrizačního nebo plynárenského energetického vedení jako jediné věci ve vlastnictví jediného subjektu ovšem odporuje možnost vyjmutí tzv. nové infrastruktury z vlastnického režimu provozovatele přepravní soustavy na základě rozhodnutí regulačního orgánu.³⁴ I když právo EU nemá zásadně přímý vliv na vnitrostátní úpravu věcných práv jednotlivých členských států, v dané situaci kvalifikaci energetického vedení jako jediné věci v právním smyslu vylučuje.

Závěru o energetické soustavě jako jediném objektu vlastnického práva nenasvědčuje ani poměrování argumentů svědčících v jeho prospěch s ústavními principy ČR. Pokud bylo výše konstatováno, že energetickou soustavu mohou tvořit jednotlivá energetická zařízení ve vlastnictví různých subjektů, znamenalo by připuštění

27) Pojem obecně zahrnuje přenosovou a distribuční soustavu v elektroenergetice, přepravní a distribuční soustavu v plynárenství a soustavu zásobování teplem.

28) Viz např. rozsudek NS z 27. 4. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2548/98; usnesení NS z 26. 2. 2008, sp. zn. 22 Cdo 1118/2007; a analogicky také rozsudek NS z 10. 12. 2009, sp. zn. 22 Cdo 944/2007.

29) K této problematice viz blíže Szabo, V. Vlastnictví energetických zařízení. Revue pro právo a technologie, 2013, č. 7, s. 52–110. <http://revue.law.muni.cz/> [cit. 17. 9. 2013].

30) V případě vodovodů viz analogicky Bobustav, M., Horáček, Z. Pět nejvýraznějších momentů nového občanského zákoníku ve vztahu k oboru vodovodů a kanalizací. <http://www.vakinfo.cz/> [cit. 17. 9. 2013].

31) Viz § 2 odst. 2 písm. a) bod 4, písm. b) bod 7 a písm. c) bod 14 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů („EnerZ“).

32) Ze sektoru elektroenergetiky viz čl. 17 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. 7. 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES, ve spojení s § 24a odst. 2 písm. a) EnerZ. V oblasti plynárenství viz čl. 17 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. 7. 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES, ve spojení s § 58h odst. 1 písm. a) EnerZ. Obě směrnice viz <http://eur-lex.europa.eu/> [cit. 18. 9. 2013].

33) Viz § 2 písm. x) zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

34) Srov. čl. 36 směrnice 2009/73/ES.

výkladu energetické soustavy jako jediné věci, že nabytím účinnosti nového občanského zákoníku dosavadní vlastníci toto vlastnické právo pozbývají. Takovýto výklad by byl v rozporu s obecnou zásadou ochrany nabytých práv (*iura quesita*), již zdůrazňuje nový občanský zákoník v § 3028 odst. 2. Právní úpravou nového občanského zákoníku se podle citovaného ustanovení řídí pouze práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. V terminologii právní teorie se jedná o tzv. nepravou retroaktivitu, již se zabýval Ústavní soud také v kontextu právní úpravy v energetických odvětvích. V plenárním nálezu z 25. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 25/04, týkajícím se otázky kontinuity věcných břemen vzniklých podle předchozích právních předpisů, konstatoval obecnou platnost zásady zákazu retroaktivity pro oblast soukromoprávních vztahů. Z té vychází úprava soukromého práva na našem území až na nepatrné výjimky od zrušení obecného zákoníku občanského z r. 1811. Jde-li o práva k věcem, tak podle Ústavního soudu „jakýkoliv zásah do těchto práv, který se neopírá o svobodné rozhodnutí nositele práva nebo ústavně souladný zákon, by byl porušením práva vlastnit majetek, které je zakotveno v čl. 11 Listiny“. Z těchto důvodů nelze souhlasit s názory, podle nichž je třeba považovat od 1. 1. 2014 energetickou soustavu za jedinou věc v právním smyslu. Na tomto závěru nic nemění ani argument, že součástí inženýrských sítí jsou stavby a technická zařízení, která s nimi provozně souvisí, pouze tehdy, není-li prokázán opak.³⁵ Energetická zařízení jednotlivé energetické soustavy sama tvoří, nemohou s nimi proto pouze provozně souviset – tj. být k nim v určitém vzdálenějším funkčním vztahu. Ustanovení § 509 věty druhé ovšem není a nemůže být bez jakéhokoliv praktického významu. Na jeho základě nebudou za součást pozemku považovány v elektroenergetice např. systémy měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky,³⁶ jež s provozováním energetické soustavy souvisí.^{37, 38} Tato zařízení samotné energetické vedení podle § 509 tvoří, ale s jeho provozováním zpravidla souvisí a jsou pro ně nezbytná. Tvoří-li tedy určitou energetickou soustavu vícero právně samostatných věcí, nic se na tomto stavu nemění ani účinností nové občanskoprávní úpravy.

2. Energetická soustava jako (ne)movitá věc

Závěr o zachování povahy energetické sítě jako souboru právně samostatných věcí vylučuje kvalifikaci energetické soustavy jako jediné věci movité či nemovité. Pro úplnost je ale vhodné vyjádřit se také k této otázce. Zastánci názoru, že energetická soustava je jedinou nemovitou věcí, dospívají k tomuto řešení odkazem na § 498 odst. 1 větu druhou ObčZ. K tomu, aby mohla být věc podle citovaného ustanovení považována za nemovitou, je potřeba, aby a) ji nebylo možné přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, a b) jiný právní předpis musí stanovit, že není součástí pozemku. Splnění podmínky nepřenositelnosti může být ale v některých případech problematické. Určité části zejména distribučních soustav elektřiny, jako např. podzemní vedení nebo vedení na jednodřevkových stožárech, nespĺňují podmínku, že je nelze přenést z místa na místo bez porušení jejich podstaty. Výjimku ze zásady *superficies solo cedit* stanoví ve prospěch inženýrských sítí rovněž samotný nový občanský zákoník, nikoliv jiný právní předpis. Vůle zákonodárce vyjádřená v požadavku, aby tak stanovil jiný

právní předpis, zůstala navzdory přijetí pozměňovacího návrhu, jenž dnes tvoří § 509 ObčZ, nedotknutá. Je proto nutné ji respektovat. Názor na povahu energetické soustavy jako nemovité věci bývá argumentačně podporován odkazem na zdánlivou existenci vůle zákonodárce, údajně vyjádřené v důvodové zprávě.³⁹ Ustanovení § 509 ObčZ bylo přitom schváleno jako pozměňovací návrh. Důvodová zpráva k předloženému návrhu zákona, jenž byl přijat jako dnes platný nový občanský zákoník, o jeho účelu pojednávat nemůže. Pojem aktualizované důvodové zprávy, resp. jejího konsolidovaného znění,⁴⁰ legislativní pravidla vlády ČR neznají. Text, na který se nepřesně odkazuje jako na důvodovou zprávu, má povahu doktrinárního výkladu kolektivu pod autorským vedením K. Eliáše.⁴¹

III. Služebnost inženýrské sítě

Soukromoprávní úprava občanského zákoníku 1964 nevěnovala věcným břemenům vznikajícím v souvislosti se zřizováním a provozem inženýrských sítí zvláštní pozornost. Řešení této problematiky ponechávala na obecné úpravě věcných břemen. Nový občanský zákoník uvedenou linii dále nenásleduje a tradiční katalog pozemkových služebností doplňuje o právo zřídit na cizím pozemku nebo vést přes cizí pozemek inženýrské sítě a udržovat je. Právní úprava se skládá z obecné části (§ 1257 až 1266 a § 1299 až 1302) a zvláštních ustanovení o služebnosti inženýrské sítě (§ 1267 a 1268).

Služebnost inženýrské sítě zakládá právo vlastním nákladem a vhodným i bezpečným způsobem zřídit na služebném pozemku nebo přes něj vést vodovodní, kanalizační, energetické nebo jiné vedení, provozovat je a udržovat. Nový občanský zákoník dále upravuje právní vztahy, jež s umístěním a provozováním inženýrské sítě na služebném pozemku souvisí. Podle důvodové zprávy se jedná o tzv. párová soukromoprávní ustanovení k četným veřejnoprávním úpravám⁴² s obdobným obsahem.⁴³ Pojem párových ustanovení teorie práva nezná. Lze mít ovšem za to, že jde o právní normy upravující stejnou materii, aniž tím byl vyjádřen jejich vzájemný vztah obecnosti a speciality. Za normu obecnou je potřeba považovat takovou, která „upravuje určité poměry jen v zásadě, aniž zatím přiblíží na podrobnosti, jež se v jednotlivých vztazích objeví, po

35) K opačnému názoru viz Kabelková, E., op. cit. sub 4, s. 119.

36) Viz § 2 odst. 2 písm. a) body 1, 4 a 10.

37) Tato zařízení lze zřejmě považovat za potřebné obslužné zařízení ve smyslu § 1267 odst. 2 ObčZ.

38) V sektoru telekomunikací bude možné za takovéto provozně související stavby a technická zařízení považovat např. elektrické přípojky související s vedením veřejné komunikační sítě [§ 104 odst. 1 písm. a) ElKom] nebo elektronické komunikační zařízení související s nadzemním komunikačním vedením (§ 104 odst. 9 ElKom).

39) Srov. důvodovou zprávu k vládnímu návrhu občanského zákoníku z května 2011. <http://www.psp.cz/> [cit. 17. 9. 2013].

40) Viz důvodovou zprávu k novému občanskému zákoníku (konsolidovaná verze). <http://obcanskyzakonik.justice.cz/> [cit. 19. 9. 2013].

41) Viz Eliáš, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem. Ostrava: Sagit, 2012.

42) Např. v energetickém zákoně, zákoně o vodovodech a kanalizacích, zákoně o pozemních komunikacích nebo zákoně o elektronických komunikacích.

43) Podle § 3029 odst. 2 ObčZ nestanoví-li tento zákon něco jiného, nejsou dotčena ustanovení právních předpisů z oboru práva veřejného, jakož i ustanovení jiných právních předpisů upravujících zvláštní soukromá práva.

případě jsou již dány.⁴⁴ O povaze normy jako obecné či zvláštní rozhoduje vícero okolností - zejména počet povinnostních subjektů, rozsah povinností stanovených normou nebo rozsah její územní a časové platnosti. Nelze ovšem označit normu za obecnější jen proto, že jedná také o jiné věci než druhá.⁴⁵ V souvislosti s právní úpravou věcných břemen v energetice je potřebné blíže analyzovat vztah jednotlivých právních norem energetického zákona k občanskoprávní úpravě služebnosti inženýrské sítě. Provozovatel energetické soustavy je podle energetického zákona povinen zřídit věcné břemeno umožňující zřízení a provozování soustavy na cizí nemovitosti nebo její části, a to smluvně s vlastníkem nemovitosti.⁴⁶ Energetický zákon blíží ustanovení o vzniku a obsahu věcných břemen neobsahuje a omezuje se pouze na uložení povinnosti provozovateli energetické soustavy zřídit věcné břemeno s takovým obsahem, aby umožnilo zřízení a provozování soustavy. Právní titul zakládající právo vyplývající z věcného břemene, resp. služebnosti, se proto řídí výlučně obecnou občanskoprávní úpravou. V případě ustanovení ukládajících provozovatelům povinnost zřídit za určitým účelem věcné břemeno nelze tato ustanovení považovat za párová. A *minori ad maius* se nemůže jednat o speciální ustanovení k soukromoprávní úpravě služebnosti inženýrské sítě. To ale neplatí v případě tzv. zákonných věcných břemen.⁴⁷ Zákonná věcná břemena vznikají přímo ze zákona nebo na jeho základě ve spojení s jinou právní skutečností.⁴⁸ Jejich obsah vymezuje právní norma. Původ jejich vzniku ve speciální právní normě ale nebrání aplikaci obecné úpravy nového občanského zákoníku v případech zvláštním právním předpisem neupravených. Do uvedené skupiny věcných břemen v energetice jako tzv. párových k příslušným ustanovením nového občanského zákoníku se zařazují:

- a) zákonná věcná břemena vzniklá podle předchozích právních úprav (párem jsou příslušná ustanovení § 1267 a 1268 ObčZ podle jejich úpravy práv a povinností),⁴⁹
- b) oprávnění zřízet a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu energetické soustavy a k přenosu informací pro činnost výpočetní techniky a informačních systémů (párem je § 1267 odst. 2 ObčZ),⁵⁰
- c) vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním a provozováním energetické soustavy nebo za jiným zákonně vymezeným účelem (párem je § 1267 odst. 1 věta druhá a § 1268 ObčZ),⁵¹
- d) vstupovat a/nebo vjíždět v souladu se zvláštními právními předpisy do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činností a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat do/na nemovitosti, kde jsou umístěna (zvláštní) zařízení telekomunikací, v rozsahu a způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti (párem je § 1267 odst. 1 věta druhá a § 1268 ObčZ).⁵²

Výše vymezená práva, vyplývající ze zákonného práva věcného břemene, mají vůči příslušné úpravě nového občanského zákoníku povahu *lex specialis*. Svou povahou upravují pouze takové inženýrské sítě, které jsou příslušnými energetickými soustavami podle energetického zákona. V případě naplnění jejich aplikačních předpokladů se proto použijí namísto obecné úpravy.⁵³ Jiná

oprávnění provozovatelů energetických soustav, vyplývající z energetického zákona, která mají povahu věcných břemen, nenachází paralelní úpravu v obecných občanskoprávních předpisech. Oprávnění provozovatelů energetických soustav odstraňovat porosty ohrožující bezpečný provoz energetické soustavy, pokud tak po předchozím upozornění neučinil povinný subjekt,⁵⁴ existuje jako *lex specialis* pouze ve vztahu k obecné úpravě věcných břemen, nikoliv však jako párové ustanovení k ustanovením o služebnosti inženýrské sítě.

Veškerá ustanovení o služebnosti inženýrské sítě mají dispozitivní povahu. Lze se proto od nich smluvně odchýlit. Důvodová zpráva akcentuje možnost jiného řešení situací, v nichž se zpravidla zřizuje služebnost inženýrské sítě, a to zejména prostřednictvím zřízení práva stavby nebo nájemního vztahu. Podle J. Handrlicí⁵⁵ nejsou citované postuláty důvodové zprávy šťastné. Příslušné právní předpisy vyžadují, aby provozovatel inženýrské sítě, již tyto předpisy upravují, zřídil k dotčené nemovitosti věcné břemeno. V případě zvláštního ustanovení jiného právního předpisu, který vyžaduje zřízení věcného břemene, nebude moci provozovatel smluvní volnosti občanskoprávní úpravy využít. Pojem inženýrské sítě ve smyslu nového občanského zákoníku ale není jednoznačný a může zahrnovat také jiná vedení, na která se speciální právní úprava nevztahuje.⁵⁶ Účastníkům těchto právních vztahů nic nebrání využít smluvní volnosti poskytnuté soukromoprávní úpravou.

Při využívání smluvní svobody v souvislosti s řešením právních vztahů týkajících se energetických soustav je potřeba postupovat obezřetně. To platí i v případě řešení otázek, zda si účastníci právního vztahu vyplývajícího ze

44) Viz Weyr, F. *Lex generalis a lex specialis*. Brno : Nakladem autora, 1940, s. 3.

45) Tamtéž, s. 8.

46) Srov. § 24 odst. 4, § 25 odst. 4, § 58 odst. 2, § 59 odst. 2 a § 76 odst. 7 EnerZ.

47) K diskusi o povaze tzv. zákonných věcných břemen viz Fiala, J. *Věcná břemena*. Brno : UJEP, 1988, s. 42; *Spáčil, J. Věcná břemena v občanském zákoníku*. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 12, pozn. 38; *Handrlica, J. Verejnoprávně obmedzenie vlastníckeho práva a tzv. zákonné (legálne) vecné bremená*. Justičná revue, 2006, č. 12, s. 1837-1851; *Fiala, J. in Bradáč, A. a kol. Věcná břemena* § 151n až § 151r občanského zákoníku. Podrobný komentář k jednotlivým ustanovením včetně vybrané judikatury a komentáře k právní úpravě této problematiky v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.). Praha : Linde, 2012, s. 28-30; *Kabelková, E., op. cit. sub 4, s. 122, 123. Ve slovenském právním prostředí viz komparativně rozsudek NS SR z 31. 5. 2005, sp. zn. I Cdo 190/2004 (rozhodnutí není dále dostupné).*

48) Blíže viz Fiala, J. in Bradáč, A. a kol., op. cit. sub 47, s. 70.

49) Viz § 98 odst. 4 EnerZ a § 45 odst. 3 zákona č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

50) Viz § 24 odst. 3 písm. a), § 25 odst. 3 písm. a), § 58 odst. 1 písm. c), § 59 odst. 1 písm. d) a § 76 odst. 5 písm. g) EnerZ.

51) Viz § 24 odst. 3 písm. f), § 25 odst. 3 písm. f), § 58 odst. 1 písm. e), § 59 odst. 1 písm. f) a § 76 odst. 5 písm. b) EnerZ.

52) Viz § 24 odst. 3 písm. h), § 25 odst. 3 písm. h), § 58 odst. 1 písm. g), § 59 odst. 1 písm. h) a § 76 odst. 5 písm. d) EnerZ.

53) Opačně viz Kabelková, E., op. cit. sub 4, s. 144.

54) Viz § 24 odst. 3 písm. g), § 25 odst. 3 písm. g), § 58 odst. 1 písm. f), § 59 odst. 1 písm. g) a § 76 odst. 5 písm. c) EnerZ.

55) Viz Handrlica, J. *Služebnost inženýrské sítě. Právní rozhledy*, 2013, č. 11, s. 406-412.

56) Jako příklad lze uvést přípojky inženýrských sítí, které nejsou provozovány příslušným držitelem licence, a vedení veřejného osvětlení.

zákonného věcného břemene mohou jejich obsah a rozsah upravit totožně i pomocí smluvního věcného břemene. K této problematice se v režimu dosavadní právní úpravy vyjádřil Krajský soud v Ústí nad Labem.⁵⁷ Odpověděl na danou otázku záporně, neboť obsah a předmět smluvně zřízeného věcného břemene nemůže být *identický* s omezeními vlastnických práv, jež plynou přímo ze zákona. V takovém případě chybí i podle úpravy nového katastrálního zákona⁵⁸ zákonný důvod k vkladu práva do katastru nemovitostí. Sjednání předmětné služebnosti ale podle mého mínění nelze považovat podle občanského zákoníku 1964 ani nového občanského zákoníku za neplatné. Lze je tak v konkrétním případě v souvislosti s náhradou za zřízení věcného břemene interpretovat jako ujednání o náhradě za případné omezení vlastnického práva vyplývající ze zvláštní právní normy.⁵⁹

IV. Kritický pohled na právní úpravu služebnosti inženýrské sítě

Právní úprava služebnosti inženýrské sítě v novém občanském zákoníku pozůstává z obecné úpravy služebnosti a zvláštních ustanovení § 1267 a 1268. Uvedenou skutečnost nelze při její kritické analýze opomenout. V následujícím textu bude proto věnována pozornost přínosům a problematickým aspektům právní úpravy služebnosti samostatně. Závěrem této analýzy se zaměříme na související problémy, které již v textu nového občanského zákoníku nenašly odezvu.

1. Obecná úprava

Dosavadní právní úprava vycházela z římskoprávního rčení *nemini res sua servit*.⁶⁰ Podle § 1257 odst. 2 ObčZ ale může vlastník zatížit svůj pozemek služebností ve prospěch jiného svého pozemku. Spojením vlastnictví panující a služebné věci v jedné osobě služebnost nezániká.⁶¹ Uvedená úprava má význam zejména pro předběžnou úpravu poměrů mezi jednotlivými nemovitostmi, z nichž některá v budoucnu změní svého vlastníka. Podle důvodové zprávy se nová úprava může uplatnit např. u inženýrských sítí, jako jsou vodovody a kanalizace. Vlastník nemovitosti tak bude nepochybně oprávněn zatížit svůj přilehlý pozemek služebností ve prospěch vedení elektrické, plynovodní nebo tepelné přípojky. Zakotvením možnosti zřízení služebnosti k vlastní věci nový občanský zákoník reaguje na praktickou potřebu hospodářského života, jež se v nastíněném případě projeví při prodeji zatíženého pozemku. Obdobné potřeby sdílí také vlastníci rozsáhlejších souborů energetických zařízení. Aplikace § 1257 ObčZ bude přínosem rovněž pro obce, které vlastní rozvodná tepelná zařízení. Zejména v případě menších soustav zásobování tepelnou energií obec jako vlastník tepelných zařízení přenechává tento majetek do užívání jiného subjektu, který jej v rámci své podnikatelské činnosti provozuje. Obec je ve vymezeném území centralizovaného zásobování teplem zpravidla významným vlastníkem pozemků. Rozvodná tepelná zařízení vedou přes tyto pozemky, a proto by bylo přínosné aplikovat § 1257 odst. 2 také na energetické soustavy jako takové. Citované ustanovení ale mluví pouze o možnosti zřídit služebnost ve prospěch jiného svého pozemku.⁶² Může být předmětem posouzení, zda je obec oprávněna zřídit ke svým pozemkům služebnost

inženýrské sítě nikoliv pouze ve prospěch jiného svého pozemku, ale také jako „osobní“ služebnost.⁶³ Existuje právní možnost zatížit jednotlivé pozemky ve vlastnictví obce, přes které vedou tepelné rozvody, ve prospěch jiného jejího pozemku. Řešení otázky, zda bylo úmyslem zákonodárce vyjádřit obecný odklon od zásady *nemini res sua servit*, nebo vyloučit z její aplikace pouze věcná břemena *in rem*, může být sporné.⁶⁴ Podle § 1302 odst. 2 ObčZ nezániká služebnost sloužící k provozu závodu převodem nebo přechodem závodu nebo takové jeho části, která bude provozována jako samostatný závod. Zákonný přechod práv a povinností vyplývajících ze služebnosti *in personam* stírá rozdíly mezi služebnostmi *in rem* a *in personam*. I když právo ze služebnosti vykonává ve výše nastíněném případě nikoliv vlastník energetické soustavy, ale její nájemce, lze mít za to, že podmínka využívání služebnosti ve prospěch provozování závodu je splněna.⁶⁵ Jakkoliv by měla služebnost zřízená ve prospěch obce povahu *in personam*, nelze podle mého názoru upřít obci právo na zřízení uvedené služebnosti k vlastním nemovitostem pouze na základě formalistického výkladu práva.⁶⁶

Právní úprava občanského zákoníku 1964 vycházela ze své původní koncepci ze striktního rozlišování věcných břemen *in rem* a *in personam*. Věcná břemena *in rem*, na rozdíl od obdobných oprávnění zřízených ve prospěch určité osoby, s převodem vlastnictví věci nezánikají a přecházejí na její nabyvatele. Přidržování se tradiční občanskoprávní teorie způsobuje mnoho problémů. Navzdory tomu zůstala předmětná problematika s výjimkou některých speciálních⁶⁷ či specifických⁶⁸ řešení legislativou nepovšimnuta. Na uvedenou situaci reagoval v obecné rovině zákonodárce až novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. 443/2006 Sb.,⁶⁹ jež stanovila, že věcná břemena zřízená v souvislosti s provozem podniku přecházejí *pro futuro* při jeho převodu či přechodu na nabyvatele podniku. To platí obdobně v případě převodu nebo přechodu takové části podniku, která může být provozována jako samostatný podnik.⁷⁰ Legislativně-

57) Blíže viz rozsudek KS v Ústí nad Labem z 22. 9. 1998, sp. zn. 15 Ca 244/1998, in *Vrcha, P. Katastrální (a související) judikatura*. Praha : Linde, 2001, s. 372, 373.

58) Viz zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

59) Viz např. § 25 odst. 9 EnerZ.

60) Srov. § 151n odst. 1 ObčZ 1964.

61) Srov. § 1301 ObčZ.

62) Analogicky i jiné nemovité věci.

63) Energetická věcná břemena se nachází na pomezí věcných břemen *in rem* a *in personam*.

64) Viz blíže Janošek, V. *Vlastníková služebnost aneb když někomu slouží vlastní věc*. <http://www.epravo.cz/> [cit. 19. 9. 2013].

65) K problematice užívání věcného břemene osobami odvozcujícími právní titul od oprávněného viz *Spáčil, J., op. cit. sub 47, s. 46*; a rozhodnutí NS z 31. 3. 1928, sp. zn. R II 205/28 (Vážný 7939).

66) K tomu srov. nálezy ÚS ze 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96; a ze 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97.

67) Viz § 104 odst. 10 ElKom.

68) Viz čl. II body 11, 12 a 13 zákona č. 670/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 158/2009 Sb.

69) Viz zákon č. 443/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku), a zákon č. 319/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

70) Srov. § 151p odst. 4 ObčZ 1964.

V návaznosti na uvedené Senát označil jasnou a kvalitní právní úpravu ochrany osobních údajů v EU za jeden z předpokladů efektivní spolupráce při regulaci datových toků s USA a současně připomenul své 614. usnesení z 24. 5. 2012 k novému rámci ochrany dat v EU (návrh obecného nařízení o ochraně osobních údajů a návrh směrnice o ochraně osobních údajů v souvislosti s trestním řízením), v němž:

- podpořil snahu Evropské komise o zkvalitnění celoevropského rámce ochrany osobních údajů;
- konstatoval, že právní úpravu je třeba přizpůsobit technologickému vývoji; avšak zároveň

– vyjádřil výhrady k navrhované použitelnosti směrnice o ochraně osobních údajů v souvislosti s trestním řízením i na případy bez jakéhokoli přeshraničního prvku, což neodpovídá zvolenému právnímu základu, a k celkové koncepci navržených předpisů, která nepřináší vyjasnění a zjednodušení právní úpravy.

Stav projednávání: Senát požádal vládu, aby jej informovala o způsobu, jakým zohlednila jeho stanovisko v dalších krocích. Na rozdíl od Senátu a jeho Výboru pro evropské záležitosti vzal Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny na schůzi dne 23. 1. 2014 svým usnesením (č. 12) dokument bez projednávání pouze na vědomí.

PRÁVO EU

Výběr z právních předpisů a dokumentů vyhlášených v Úředním věstníku EU (Řada L a C) v období 1. 3.–15. 3. 2014

Číslo	Název	Řada	Vyhlášení	Platnost	Účinnost
205/2014/EU	Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 205/2014 ze dne 4. 3. 2014, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1260/2013 o evropské demografické statistice, pokud jde o členění údajů, lhůty a revize údajů (text s významem pro EHP)	L 65	5. 3. 2014	25. 3. 2014	25. 3. 2014
206/2014/EU	Nařízení Komise (EU) č. 206/2014 ze dne 4. 3. 2014, kterým se mění nařízení (EU) č. 601/2012, pokud jde o potenciál globálního oteplování pro skleníkové plyny jiné než CO ₂ (text s významem pro EHP)	L 65	5. 3. 2014	6. 3. 2014	1. 1. 2013
	Jednací řád Výboru regionů	L 65	5. 3. 2014	5. 3. 2014	6. 3. 2014
208/2014/EU	Nařízení Rady (EU) č. 208/2014 ze dne 5. 3. 2014 o omezujících opatřeních vůči některým osobám, subjektům a orgánům vzhledem k situaci na Ukrajině	L 66	6. 3. 2014	6. 6. 2014	6. 6. 2014
2014/115/EU	Rozhodnutí Rady ze dne 2. 12. 2013 o uzavření Protokolu o změně Dohody o vládních zakázkách	L 68	7. 3. 2014	2. 12. 2013	2. 12. 2013
	Protokol o změně Dohody o vládních zakázkách	L 68	7. 3. 2014	2. 12. 2013	2. 12. 2013
2014/123/EU	Rozhodnutí Evropské centrální banky ze dne 4. 2. 2014, kterým se určují úvěrové instituce podléhající komplexnímu hodnocení (ECB/2014/3)	L 69	8. 3. 2014	6. 2. 2014	6. 2. 2014
2014/124/EU	Doporučení Komise ze dne 7. 3. 2014 o posílení zásady rovného odměňování mužů a žen prostřednictvím transparentnosti (text s významem pro EHP)	L 69	8. 3. 2014	–	–
223/2014/EU	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014 ze dne 11. 3. 2014 o Fondu evropské pomoci nejchudším osobám	L 72	12. 3. 2014	12. 3. 2014	1. 1. 2014
240/2014/EU	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 240/2014 ze dne 7. 1. 2014 o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů	L 74	14. 3. 2014	15. 3. 2014	15. 3. 2014
241/2014/EU	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 241/2014 ze dne 7. 1. 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o regulační technické normy pro kapitálové požadavky na instituce (text s významem pro EHP)	L 74	14. 3. 2014	5. 4. 2014	5. 4. 2014
2014/135/EU	Doporučení Komise ze dne 12. 3. 2014 o novém přístupu k neuspěchu v podnikání a k platební neschopnosti (text s významem pro EHP)	L 74	14. 3. 2014	–	–
2014/C 63/01	Rozhodnutí předsednictva Evropského parlamentu ze dne 29. 3. 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2004/2003 o statutu a financování politických stran na evropské úrovni	C 63	4. 3. 2014		

k vymezení obsahu služebnosti jejím účelem. Vymezení služebnosti pouze v takovém rozsahu, aby umožnila průchod inženýrské sítě přes zatíženou nemovitost, se jeví v těchto případech jako nedostatečné. Nový občanský zákoník nově výslovně ukládá vlastníkově zatížené věci povinnost zdržet se všeho, co vede k ohrožení inženýrské sítě.

2.2 Vstup na služebnou věc

Vlastník služebné věci je v případě předchozího projednání povinen umožnit oprávněné osobě vstup na pozemek a) po nezbytnou dobu, b) v nutném rozsahu, a c) za účelem prohlídky nebo údržby inženýrské sítě. Nesnese-li záležitost při náhlém poškození inženýrské sítě odkladu, obstará její opravu oprávněná osoba i bez předchozího projednání.⁸⁴ Dotčeným osobám v takovém případě oprávněný neprodleně oznámí provádění opravy, její místo označí a zabezpečí. Po skončení prací uvede služební pozemek na vlastní náklad do předešlého stavu a nahradí škodu způsobenou provedením prací. Citovaná právní úprava vstupu na služebnou věc má obecnou povahu a uplatní se pouze v případě, že speciální právní norma energetického zákona nestanoví jinak.

2.3 Zpřístupnění dokumentace inženýrské sítě

Oprávněná osoba je povinna zpřístupnit vlastníku nemovitosti dokumentaci inženýrské sítě v ujednaném rozsahu, a pokud není ujednáno, v rozsahu nutném k ochraně jeho oprávněných zájmů.⁸⁵ Informovanost zejména o technických parametrech sítě, jejích komponentech, místě a hloubce uložení sítě představuje oprávněný požadavek, který umožňuje povinné osobě dostát své povinnosti zdržet se všeho, co by vedlo k ohrožení inženýrské sítě.⁸⁶ Energetický zákon neobsahuje o povinnosti zpřístupnění dokumentace inženýrské sítě zvláštní úpravu. Držitel licence na podnikání v energetických odvětvích jsou proto povinni řídit se obecnou občanskoprávní úpravou.

V důsledku úpravy nového občanského zákoníku dopadající na právní vztahy vzniklé před jeho účinností může být předmětem posouzení, jestli je držitel licence jako oprávněný ze služebnosti povinen zpřístupnit dokumentaci vlastníkově služebné věci pouze na jeho požádání, nebo lze z důvodu opatrnosti doporučit poskytnutí možnosti zpřístupnění dokumentace z vlastní iniciativy oprávněného. Ustanovení § 1267 odst. 3 ObčZ na tuto otázku výslovnou odpověď neposkytuje. Z dikce ustanovení ale vyplývá, že není-li rozsah zpřístupnění dokumentace mezi stranami ujednáno, je povinen zpřístupnit ji vlastníkově služebné věci v rozsahu nutném k ochraně jeho oprávněných zájmů. Citované ustanovení poskytuje nepřímou ochranu inženýrské síti oprávněného. Primárním účelem § 1267 odst. 3 ObčZ je poskytovat ochranu vlastníkově služebné věci. Předmětné ustanovení je třeba interpretovat v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* v tom smyslu, že oprávněný ze služebnosti je povinen zpřístupnit vlastníku zatížené nemovitosti věci dokumentaci inženýrské sítě pouze na jeho žádost.

2.4 Úpravy inženýrské sítě

Jedním z nejzávažnějších problémů, jenž je mezi právníky energetických společností v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku diskutován, je otázka

oprávnění provádět na inženýrské síti úpravy za účelem její modernizace nebo zlepšení její výkonnosti. Dosaďovaná právní úprava, a ve většině případů ani smluvní praxe, na tyto otázky nepomýšlela. Ustanovení § 1267 odst. 2 ObčZ stanoví, že služebnost zahrnuje toto právo, pouze bylo-li to výslovně dohodnuto.

Chybějící právní úprava nezabránila vzniku sporu o oprávnění provádět rekonstrukci elektrického vedení distribuční soustavy. V r. 1951 bylo na zemědělských pozemcích postaveno elektrické vedení vysokého napětí 110 kV, k němuž vzniklo podle tehdejší úpravy elektrizačního zákona na základě povolení ke stavbě zákonné věcné břemeno stavět a provozovat na těchto nemovitostech elektrické vedení. Po změně právní úpravy⁸⁷ zůstalo vzniklé věcné břemeno zachováno.⁸⁸ Provozovatel vedení v letech 1998 a 1999 dřívější vedení z důvodu ukončení životnosti zrekonstruoval tak, že bylo nahrazeno modernějšími stožáry, sloupy a dalšími zařízeními. Na některých pozemcích bylo nové vedení vedeno ve stejné trase a jinde z ní vybočovalo o 0,5 m a 2,74–4,67 m. V jednom případě byl stožár vedení posunut o 10 m směrem k jinému stožáru téhož vedení. Bylo proto potřeba posoudit, zda věcné břemeno (stavět) a provozovat elektrické vedení zaniklo v důsledku zrušení tohoto vedení, resp. jeho rekonstrukce.

Nejvyšší soud se při svém rozhodování⁸⁹ ohlédl na právní úpravu zákona č. 79/1957 Sb.,⁹⁰ platného v době vzniku věcného břemene. Podle jeho § 22 odst. 1 příslušelo energetickým podnikům oprávnění stavět a provozovat na cizích nemovitostech v rozsahu vyplývajícím z povolené stavby elektrická vedení s příslušenstvím, zejména zřizovat na nemovitostech podpěrné body, přetnout nemovitosti vodiče a umísťovat v nich vedení. Věcná břemena podle § 22 odst. 3 elektrizačního zákona vznikala povolením ke stavbě vedení a zanikala zrušením vedení. Nejvyšší soud rozhodl, že jestliže oprávnění zřídit a provozovat elektrické vedení na cizím pozemku vzniklo pro vedení určitého napětí na vymezené trase, nelze § 22 odst. 3 elektrizačního zákona, který stanoví, že oprávnění zaniká zrušením vedení, vyložit jinak, než že jde o situaci, kdy vedení nemá již nadále *vůbec* v takto vymezené kvalitě a na této trase existovat. Samotná skutečnost, že na původní trase došlo k výměně elektrického vedení téhož napětí, zánik oprávnění zřídit a provozovat vedení na cizím pozemku způsobit nemohla. K uvedenému závěru dospěl Nejvyšší soud *inter alia* s odůvodněním, že v opačném případě by povolením stavby sice vzniklo věcné břemeno „nové“, ale jinak zcela totožné. Nejvyšší soud rozhodl, že v případě odchylky od původní trasy 0,5 m věcné břemeno vzhledem k zemědělskému využití pozemků nezankulo. V případě posunu vedení o 2,74–4,67 m oproti původní trase posoudil situaci již nikoliv jako rekonstrukci, ale stavbu nového vedení. Věcné břemeno v tomto případě zaniklo.

84) K problematice předchozího projednání vstupu oprávněného na služebnou věc viz blíže *Kabelková, E.*, op. cit. sub 4, s. 136–138.

85) Blíže viz tamtéž, s. 141, 142.

86) Srov. § 1267 odst. 1 větou druhou ObčZ.

87) Zákon č. 222/1994 Sb. nabyt účinnosti 1. 1. 1995.

88) Viz § 45 odst. 3 zákona č. 222/1994 Sb.

89) Viz rozsudek NS z 30. 9. 2008, sp. zn. 22 Cdo 216/2006.

90) Viz zákon č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrizační zákon).

podle § 1299 odst. 2 ObčZ domáhat omezení nebo zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu. Zjištění hrubého nepoměru je otázkou skutkovou a její řešení je na uvážení soudu rozhodujícího konkrétní případ.¹²¹ Podle soudní praxe je pro úvahu, zda změnou poměrů vznikl hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného, rozhodující porovnání stavu mezi zatížením vlastníka a výhodou oprávněného v době, kdy bylo věcné břemeno zřízeno, se stavem v době rozhodování soudu.¹²² Umístění energetického vedení, které není využíváno ke svému účelu, nebo naopak jeho odstranění¹²³ nemůže zatěžovat vlastníka služebné nemovitosti více než užívání vedení. Možno tak konstatovat, že vlastník zatížené nemovitosti nedisponuje účinnými právními nástroji směřujícími k zániku nevyužívaného práva služebnosti. V souvislosti s problémem odstraňování staré energetické infrastruktury lze proto zejména ze strany velkých pozemkových vlastníků očekávat menší ochotu uzavírat do budoucna smlouvy o zřízení služebnosti inženýrské sítě na dobu neurčitou¹²⁴ nebo vázání jejího zániku na splnění rozvazovací podmínky.

Komparativně lze odkázat na právní úpravu ve slovenském energetickém zákoně¹²⁵ a zákoně o tepelné energetice.¹²⁶ Slovenský energetický zákon opravňuje vlastníka zatížené nemovitosti požádat regulační úřad¹²⁷ o vydání rozhodnutí o zániku věcných břemen vzniklých ve prospěch držitele povolení na distribuci elektřiny.¹²⁸ Úřad vydá rozhodnutí o zániku [správně zrušení] věcného břemene: a) neprokáže-li držitel povolení opodstatněnost zachování elektrického vedení nebo elektroenergetického zařízení z pohledu jeho prokazatelných současných nebo budoucích potřeb, b) elektrické vedení nebo elektroenergetické zařízení umístěné na nemovitosti dotčeného vlastníka není nejméně pět let využíváno na distribuci elektřiny do odběrných míst odběratelů k distribuční soustavě prostřednictvím předmětného elektrického vedení nebo elektroenergetického zařízení a současně c) dotčení odběratelů elektřiny ve lhůtě určené ve výzvě Úřadu na podání vyjádření neprokážou opodstatněnost připojení svých odběrných míst. Věcné břemeno zaniká dnem nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu.¹²⁹ Pro odstraňování nevyužívaných tepelných rozvodů stanoví § 33 odst. 6 zákona o tepelné energetice pravidlo, že vlastník soustavy tepelných zařízení nebo její části je primárně povinen nabídnout nevyužívanou soustavu nebo její část jiné osobě k provozování, do správy, nebo nabídnout převod jejího vlastnictví k účelu zajištění dodávky tepla na vymezeném území. Nedojde-li k žádnému z uvedených řešení do jednoho roku ode dne, kdy se soustava, resp. její část přestala používat ke svému účelu, je vlastník soustavy povinen dát ji na vlastní náklady odstranit.¹³⁰

Narůstající problémy s odstraňováním starých energetických vedení spolu s různými požadavky velkých pozemkových vlastníků při zřizování práva služebnosti budou pravděpodobně po vzoru slovenské úpravy směřovat k přijetí normativního řešení.

V. Závěr

Návrat nového občanského zákoníku k superfiální zásadě spolu s nejasným vymezením pojmu inženýrská síť vytváří v energetickém sektoru nejistotu o rozsahu výjimky z právní úpravy součástí věci. Na straně druhé otevírá díkce § 509 ObčZ prostor pro judikatorní interpretaci pojmu inženýrská síť, která vyhoví praktickým potřebám současnosti.

Navzdory nabízejícímu se výkladu o energetické soustavě jako jediné věci v právním smyslu je nutno tyto tendence s odkazem na ústavní limity a mezinárodní závazky ČR odmítnout. Energetická soustava podle mého názoru představuje soubor právně samostatných věcí kontinuálně s dosavadní právní úpravou.

Pro užívání cizích nemovitostí k provozu energetických zařízení bude jejich vlastník nebo provozovatel povinen zřídit právo služebnosti v rozsahu vymezeném zvláštními právními předpisy. Subsidiárně k této úpravě se aplikují ustanovení nového občanského zákoníku o služebnosti inženýrské sítě a věcných břemenech obecně. Úprava nového občanského zákoníku usiluje o posílení práv vlastníka zatížené nemovitosti. Ani přísnější požadavky na omezení vlastnického práva stanovené novým občanským zákoníkem *pro futuro* ale nemohou mít vliv na obsah práv a povinností vzniklých před nabytím jeho účinnosti.

Právní úprava služebnosti inženýrské sítě nereflexuje veškeré požadavky praxe věcných práv v energetice. Na současné potřeby praxe tak bude muset odpovědět budoucí zákonná úprava. ■

121) Srov. rozsudek NS z 20. 5. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1926/2007.

122) Viz *Fiala, J. in Bradáč, A. a kol.*, op. cit. sub 47, s. 89. Podle rozhodnutí NS z 25. 1. 2001, sp. zn. 22 Cdo 1665/99, „i když ke změně poměrů došlo a je dán i hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného, nejsou podmínky pro zrušení věcného břemene dány, pokud tento hrubý nepoměr existoval již před změnou poměrů“.

123) V případě odstranění vedení může dojít k promlčení práva služebnosti.

124) Ke zřizování věcných břemen na dobu určitou viz náleží ÚS z 13. 10. 2004, sp. zn. III. ÚS 104/04.

125) Viz zákon SR č. 251/2012 Z. z., o energetice, ve znění pozdějších předpisů.

126) Viz zákon SR č. 657/2004 Z. z., o tepelné energetice, ve znění pozdějších předpisů.

127) Regulaci v energetice zajišťuje na Slovensku Úřad pro regulaci sietových odvetví.

128) Na otázku omezení aplikace uvedeného pravidla pouze na oblast elektroenergetiky a nikoliv také na plynárenství důvodová zpráva odpověď neposkytuje.

129) Srov. § 11 odst. 13 až 15 zákona SR č. 251/2012 Z. z.

130) V případě inspirace českého zákonodárce slovenskou právní úpravou v teplotě nutno upozornit na praktické zkušenosti, kdy se roční lhůta na odstranění tepelných sítí ukazuje jako nepřiměřeně krátká. V případě odpojení některých objektů od soustavy CZT se po ukončení technické životnosti vybudovaných individuálních zdrojů tepla tyto objekty často opět připojují k centrálnímu zásobování teplem. Může být proto vhodné nastavit dobu nevyužívání tepelného zařízení v horizontu technické životnosti individuálního zdroje tepla.

DISKUSE

Postavení příbuzných osvojení v novém řízení o osvojení

JUDr. Karel Svoboda, Ph.D., Plzeň, Olomouc*

I. Úvodem

Z důvodové zprávy k novému občanskému zákoníku vyplývá, že nový režim osvojení má ve zvýšené míře respektovat nejen práva rodičů k nezletilému osvojení, ale i pokrevní pouta osvojení k ostatním biologickým příbuzným.¹ Pokusme se analyzovat, jak se tento záměr zákonodárce promítá do nové úpravy. Postavení rodičů osvojení v tomto příspěvku ponechávám stranou, protože jejich zájmy jsou dostatečně zabezpečeny tím, že jsou až na výjimky (§ 432 ZŘS²) účastníky řízení o osvojení (§ 431 ZŘS) a že bez jejich souhlasu lze nezletilého osvojit jen ze zákonných důvodů, po provedení zvláštního řízení o tom, že souhlasu rodiče s osvojením není třeba (§ 821 odst. 1 ObčZ).

II. Následky aktivit blízkého příbuzného směřujících ke svěřeni osvojení do péče

Jiní tzv. blízcí pokrevní příbuzní osvojení nejsou účastníky řízení o osvojení. Nicméně z § 441 odst. 2 a § 442 ZŘS je zřejmé, že mají jisté procesní instrumenty, jejichž prostřednictvím mohou ovlivnit výsledek řízení o osvojení tím, že dosáhnou jeho přerušeni a zároveň i zahájení paralelního řízení o svěřeni osvojení do své péče. Zmíněná ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních je třeba vykládat v symbióze s § 822 ObčZ, který se rovněž zabývá právy blízkých příbuzných k osvojení, ovšem akcentuje do jisté míry jiné právní skutečnosti. Dodejme, že § 831 ObčZ je obsoletní, protože § 441 odst. 2 ZŘS řeší tutéž situaci, ale podrobněji. Sdílí totiž, že návrh blízkého příbuzného na svěřeni osvojení do jeho péče je důvodem, pro který soud přerušuje řízení o osvojení, zatímco § 831 ObčZ soud pouze zapovídá o osvojení věcně rozhodnout, takže řízení by mohlo pokračovat, aniž by však soud o osvojení mohl vynést rozsudek o osvojení.

1. Návrh na svěřeni osvojení do péče

Ustanovení § 441 odst. 2 ZŘS řeší situaci, kdy blízký příbuzný podal přímo návrh na zahájení řízení o svěřeni osvojení do své péče, a sdílí, že řízení o osvojení za takových okolností musí soud rozhodující usnesením přerušit. I na tyto situace dopadá § 822 odst. 1 ObčZ, podle něhož pokud k osvojení není třeba souhlasu rodičů (§ 818, 819 ObčZ, soud o tom rozhoduje ve zvláštním řízení podle § 821 odst. 1 ObčZ), má být návrhu pokrevního příbuzného na svěřeni osvojení do péče vyhověno, vylepší-li se takovým verdiktem zájmy dítěte ve srovnání s dosavadními poměry a jestliže příbuzný je schopen o dítě pečovat. Blízký příbuzný je za těchto okolností vůči osvojení zvýhodněn.

Je sice pravdou, že § 822 ObčZ ani žádné jiné zákonné ustanovení výslovně nesdílí, že svěřeni dítěte do péče

blízkého příbuzného má před osvojením přednost. Nelze však přehlédnout, že iniciativa blízkého příbuzného směřující ke svěřeni dítěte do jeho péče vede k přerušeni již probíhajícího řízení o osvojení, zatímco zahájení řízení o svěřeni dítěte do péče blízkého příbuzného (§ 441 odst. 2 ZŘS, § 822 odst. 1 ObčZ). Soud, který rozhoduje o požadavku blízkého příbuzného na svěřeni dítěte do péče, návrhu vyhoví, je-li to v souladu se zájmy dítěte (ve srovnání se současným stavem) a je-li zjevné, že příbuzný je schopen o dítě pečovat. Jakmile jsou splněny tyto podmínky, soud podle zákona nemusí zkoumat, zda by ke zlepšení poměrů dítěte došlo více osvojením než jeho svěřením do péče příbuzného (§ 822 odst. 2 ObčZ). Toto pravidlo je přitom zařazeno přímo do ustanovení upravujících osvojení, nikoliv svěřeni dítěte do péče třetí osoby (§ 953 a násl. ObčZ). Je logické se domnívat, že zákonodárce takové řešení zvolil proto, aby zdůraznil, že naplnění předpokladů pro svěřeni dítěte do péče blízkého příbuzného na základě iniciativy tohoto příbuzného vytváří překážku k osvojení dítěte. Preference zachování pokrevních příbuzenských vazeb před osvojením je tedy podle mého názoru zřejmá.

Ustanovení § 822 odst. 2 ObčZ je však třeba vykládat systematicky a konstatovat, že smyslem jak řízení o osvojení, tak řízení o svěřeni dítěte do péče třetí osoby je zabezpečení zájmu dítěte s přihlédnutím ke všem okolnostem případu, včetně již probíhajícího řízení o osvojení (§ 953 odst. 1 ObčZ). Proto nelze zcela vyloučit, že namísto svěřeni dítěte do péče blízkého příbuzného dojde k jeho osvojení, jestliže příbuzný sice je ochoten a schopen se o dítě postarat, avšak osvojení zabezpečí zájmy dítěte výrazně lépe. Např. za situace, kdy osvojenec trpí závažnou poruchou zdraví a osvojitel např. z titulu své profese může o něj sám celodenně a odborně pečovat a podstatně tak zvýšit kvalitu jeho života, jsou naplněny zcela výjimečné okolnosti pro využití § 795 věty druhé ObčZ a konstatování, že před biologickými vazbami na blízkého příbuzného je třeba upřednostnit zájem osvojení na osvojení.

Jestliže rodiče (nebo i jeden z nich v případě, že druhý z rodičů souhlas s osvojením nemusí dát) dali souhlas s osvojením třeba i bez vztahu ke konkrétnímu osvojiteli, § 822 odst. 1 ObčZ na tyto případy nedopadá a je nutné si vystačit s § 441 odst. 2 ZŘS, podle něhož soud rozhodující o osvojení musí řízení přerušit do doby rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče blízkého příbuzného. Soud rozhodující o svěřeni osvojení do péče blízkého příbuzného tomuto návrhu vyhoví jen za podmínky dané § 822 odst. 2 ObčZ, tedy v případě, že svěřeni osvojení do péče blízkého příbuzného je v souladu se zájmy osvojení (a tedy je pro osvojení přínosnější než osvojení). Blízký příbuzný tedy není ve vztahu k osvojiteli za těchto okolností zvýhodněn, snad jen tím, že o jeho návrhu musí být rozhodnuto dříve než o návrhu na osvojení. Soud roz-

* Autor je soudcem Krajského soudu v Plzni, působí též na Právnické fakultě UP v Olomouci.

1) Důvodovou zprávu k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, lze nalézt např. na www.beck-online.cz.

2) Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.